

NESTAJANJE STARIH VELIGDANSKIH OBIČAJA

Katolički vjernici diljem svijeta proslavili su 12. travnja blagdan Isusova uskrsnuća, Isusovu pobjedu nad smrću i nad grijehom.

Uskrs je najveći katolički blagdan i temelj na kojemu počiva vjera svakoga kršćanina.

Na blagdan Uskrsa crkve su u karaševskim selima bile prepune vjernika koji su u miru i radosti došli obilježiti spomen na Isusovo uskrsnuće od mrtvih. Tradicionalnu je uskrsnu procesiju u Karaševu, kada vjernici polaze iz crkve, obilaze Luku i ponovno se vraćaju u crkvu, predvodio vlč. Đuređ Patašan noseći Presveti Sakrament, dok je mnoštvo vjernika s upaljenim svjećama pjevalo uskrsne pjesme.

Propali uskrsni običaji

U zadnjim godinama mogao se opaziti sve manji interes Karaševaka za njegovanje pučkih običaja vezanih za blagdan Uskrsa. Običaj gađanja jaja, kojega su naši stari gajili stotinama godinama, polako, ali sigurno, iščežnja. Poznato je nestrpljenje s kojim su karaševska djeca i odrasle osobe čekali ovaj veliki blagdan upravo da bi gađali obojana i



ispisana jaja. Da bi se postigli što bolji rezultati pri gađanju jaja, neposredno prije Uskrsa intenzivno se treniralo, a umjesto jaja koristili su se krumpiri. Danas se u nijednom karaševskom selu ne mogu više primjetiti velike skupine ljudi koji se okupljaju i natječu u gađanju jaja. Ipak, jaja se i dalje boje i ukrašavaju u svim našim selima, ali samo da bi se nosili se na dar susjedima i rodbini.

Zajedno s omiljenim običajem gađanja jaja propao je u Karaševu i običaj pučkog veselja onakav kakav je bio u davnim godinama. Za ovogodišnji Uskrs nije

organizirano zajedničko veselje u središtu Karaševa, ispred komandine zgrade ili u Domu kulture gdje bi se, kao nekoč, okupilo cijelo selo i gledalo kako plešu djevojke i mladići u ritmu karaševskog „danca“, „zdupature“ i starih tradicionalnih popijevki. U našim danima interes za takva veselja znatno je opao, a velik dio Karaševaka preferira drugačiju vrstu glazbe i zabave, te se karaševska mladež veselila po grupama. Svaka grupa na svoj način i svojevrsno. Nove generacije - novi načini veselja i blagdanovanja.

Uredništvo



UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925
Glavni urednik: prof. Milja RADAN
Urednici: Ivan DOBRA; prof. Lina TINKUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN
Adresa: Karaševo, Središnje sjedište ZHR-a
Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro



REDACȚIA:

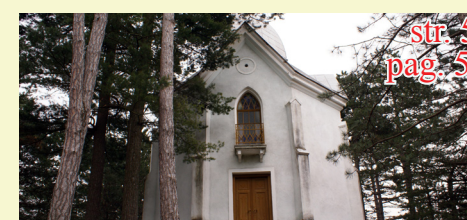
COD ISSN 1841-9925
Redactor principal: prof. Mihai RADAN
Redactori: Ivan DOBRA; prof. Lina TINCUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter și designer: Liubomir RADAN
Adresa: Carașova, jud. Caraș-Severin,
Sediul central al UCR
Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; Web: www.zhr-ucr.ro

U ovom broju / În acest număr:

ȘEDINȚA CONSILIULUI... str. 3 pag. 3

KAPELA NA KALVARIJI str. 5 pag. 5

POBJEDA CROATIJE str. 6 pag. 6



DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA



Godina: XIII
Broj: 54
svibanj 2009.
Anul: XIII
Nr. 54
mai 2009

DATORITĂ GREȘELILOR CONSILIULUI LOCAL LUPAC, CLASELE V-VIII DIN RAFNIC SUNT AMENINȚATE CU DISPARIȚIA!

Am hotărât ca, de această dată, să mă adresez cititorilor noștri în limba română și să reactualizez problema serioasă din învățământ apărută în sânul comunității noastre, în speranța că în felul acesta mă voi face mai bine auzit de cei în mâna cărora se află în acest moment destinele școlilor gimnaziale din Rafnic și Clocotici.

Este inexplicabilă lipsa de reacție și ignoranța cu care aleșii locali ai comunei Lupac înțeleg să apere dreptul de autoconservare a micii noastre enclave croate și implicit dreptul ei de a-și păstra limba și graiul matern.

Vă reamintesc că datorită unor prevederi ale Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, elevii ciclului gimnazial de la nouă școli din județul Caraș-Severin vor fi mutați în centrele de comună. Printre aceștia se numără și elevii claselor V-VIII din



continuare la pag. 2

continuare de la pag. 1



localitățile Rafnic și Clocotici, pe care Inspectoratul Școlar Caraș-Severin intenționează să-i transforme în navetiști pe traseul Rafnic - Lupac. Am semnalat în paginile ziarului nostru din numărul trecut nemulțumirile părinților acestor copii precum și pericolul la care este expusă limba maternă odată cu strămutarea acestor școli într-un centru unde există toleranță infimă față de nevoile culturale ale comunității croate. De asemenea, ne-a surprins și felul în care autoritatea locală din comuna Lupac a ales să aplaneze conflictul iscat între părinții îngroziți ai copiilor și Inspectorat – făcând front comun cu Inspectoratul Județean și negând cu vehemență orice posibilitate de a păstra gimnaziul la Rafnic.

vor urma!), a formulat o cerere către ministrul educației, doamna Ecaterina Andronescu, prin care se solicita acordarea statutului de persoană juridică unităților școlare cu clasele I-VIII Rafnic și Clocotici, dorindu-se astfel salvarea acestor unități de învățământ de la pierire. Răspunsul cabinetului ministrului a fost cât se poate de prompt și de clar. Cităm printre altele: **"...Ministerul Educației, Cercetării și Inovării nu poate acorda personalitate juridică unității de învățământ ce face obiectul cererii. Legiuitorul a statuat în mod expres că este de competența autorităților administrației publice locale să aprobe, cu avizul MECI funcționarea ca persoane juridice a unor unități cu un număr mai mic de 200 de**

necesar."

Așadar, Consiliul Local Lupac POATE singur să rezolve problema școlilor din comună, dar NU VREA. De ce să suporte o asemenea povară (întreținerea școlilor, plata facturilor la curent, plata salariilor profesorilor, a femeii de serviciu etc...), când se poate scăpa de o grijă... Și așa, cine mai are nevoie de școală în ziua de azi?! Mult mai importante sunt lucrările de modernizare a stadionului din Lupac și promovarea echipei de fotbal locale în divizia superioară. Pentru aceste lucruri se vor găsi întotdeauna banii necesari. Dacă stimabili domni consilieri, în frunte cu domnul primar al comunei, consideră actul educațional și de învățământ din școli mai puțin important decât fotbalul, locuitorii comunei Lupac au motive serioase de îngrijorare... Dacă se va adopta decizia greșită și nu se va face nimic pentru salvarea ciclului gimnazial din Rafnic, în scurt timp se va recurge și la dizolvarea altor școli din celelalte sate carașovenești, iar cei ce vor suferi vor fi copiii și limba maternă. Acesta este doar primul pas. Să distrugi e ușor, să reclădești ceea ce ai distrus este aproape imposibil. Am scris în limba română pentru a trage un semnal de alarmă. Riscăm astăzi, dacă ne vom lăsa pradă ignoranței, ca ea să fie singura limbă pe care o vom vorbi în viitor. Ne-am menținut identi-

tatea atâtea secole în mare parte datorită graiului nostru. Să nu-l lăsăm să piară!

Daniel Lucacela

NAŠE ISTINE

Uniunea Croaților din România, singura organizație care a decis că nu trebuie plecat capul în fața acestei decizii (și a celor asemănătoare care

elevi. În concluzie, vă puteți adresa **autorității locale** pentru aprobare, care la rândul său solicită Ministerului Educației, Cercetării și Inovării avizul

KAPELICA NA RASKRIŽJU

Raskrižje kod nermičkog bunara odnedavna je uređeno i ukrašeno s preljepom kapelicom koju su podigli majstori Ivan Vataw i Milja Todor.

A na Žigmul (rođ. Hera) darovala je spomenike i slike za kapelicu, a vjernici iz Nermića su uredili okoliš i pomogli da se radovi privеду kraju.

U malenoj četverokutnoj kapelici nalazi se slika Svetoga Jakoba, kojega stanovnici poštuju kao zaštitnika Nermića i slika Svetoga Antuna Padovanskog, zaštitnika putnika, pomoćnika za uspjeh u radu. Uz kip Isusa Krista stoji natpis: "O Isuse! Kroz tvoje sveto milosrđe ojačaj našu vjeru!" dok je kip Blažene Djevice Marije popraćen s riječima: "Sveta Marijo, kraljice neba i zemlje, majko naša, pomози nam!"

Kapelica je posvećena u nedjelju, 05.04.2008. godine. Lijepi sunčani dan bio je dodatni razlog da se vjernici okupe u velikom broju na misi koju je na otvorenom prostoru predvodio vlč. Đuređ Katić



Program za manjine

Novi televizijski program **TVR3** lansiran je **20. listopada 2008. godine** i sadrži emisije posvećene nacionalnim manjima iz Rumunjske.

U okviru tog programa emitira se svakoga utorka, s početkom od 11:45 i kratak **program o hrvatskoj zajednici** u kojemu su prikazane emisije informativnog karaktera o karaševcima, njihovoj tradiciji i običajima.






Uniunea Croaților din România
Liceul "Diaconovici - Tietz" Reșița

vă invită
la lansarea volumului al II-lea
al cărții "Alexander Tietz - călător
prin Banatul de Munte".



Evenimentul are loc
în data de 22.05.09, ora 10:00
la Sediul Uniunii Croaților din România.

KARAŠEVSKJE VREDNOTE

Svaki je narod dužan poštivati svoju povijest, pa tako i naš karaševski, jer stara poslovice kaže: „Tko ne poštuje svoju prošlost, nije dostojan svoje budućnosti“.

Karaševci su prije sedam sto godina naselili ove planinske krajeve, osjetivši opasnost od turske invazije, koji su u kratkom vremenu zatim napali i okupirali neke dijelove Bosne. Karaševci su došli u ove krajeve na čelu sa svojim misnicima franjevcima, jer su preferirali sačuvati katoličku vjeroispovijest, nego obratiti se na islam. Ostavili su sve svoje na starome mjestu, osim katoličanstva, kojega su sačuvali sve do naših dana. U tome im je uveliko pripomogao i isusovac Mihovil Lovinić, koji je u Karaševo došao 1726. godine i ostao među svojim sunarodnjacima do prerane smrti 1730. godine. Za svo to vrijeme Lovinić je neprestano podučavao svoje vjernike pravim duhovnim vrednostima i naučio ih je osnovne molitve. Zajedno je sa svojim vjernicima podigao crkvu u Karaševu, jednu od najstarijih Banatskih crkava, kopavši temelje i pomagavši majstorima na svim poslovima oko gradnje.

Izgradnja kapelice na karaševskoj Kalvariji započela je 1900. godine kada je u najveće mjesto Karaševaka došao misnik Martin Halkoczi. Crkva Marijina Uzvišenja je u to doba bila premalena za otprilike 4.000 stanovnika koliko je brojilo Karaševo na samom početku 20 stoljeća, a misnik ju je odlučio produžiti. Da bi pobožni narod mogao pratiti svete mise za vrijeme radova na povećivanju karaševske crkve, krenulo se izgradnjom kapelice na Kalvariji, na mjestu gdje je od davnih vremena postojao jedan križ. Vlč. Martin Halkoczi je, na žalost, obolio i preminuo 1910. godine, a sahranjen je pod oltarom kapele na Kalvariji. Četiri godine kasnije započeo je prvi svjetski boj koji je donio bolesti, glad i siromaštvo, pa su planovi za proširenjem karaševske crkve ostali neostvareni.

Nakon drugog svjetskog rata postavljen je u Kurjačici prvi kip gospe Lurdske, kojega su nosile četiri djevice u orga-



niziranoj procesiji iz crkve do svetišta. Mjesto je u kljancu iskopao stari majstor Pučeran 1947. godine, za vrijeme

Marije Lordske, svaki, naravno, u mjeri svojih mogućnosti. Budući da su bile gladne godine, kako mi je rekao deda Ivan Ferička, koji je još uvijek živ i dobro poznaje tadašnje prilike, neki su karaševci davali majstorima kukuruz i pšenicu, a drugi su i sami pomogli da se radovi privedu kraju.

Danas se Karaševo može dičiti prelijepim svetištem kod svete Marije Lordske, takvim kakvi rijetko postoje u našim krajevima. Htio bih i ovim putem izraziti svoju zahvalnost svim Karaševcima koji su pomogli da se svetište osnuje, karaševskoj komandi i nadasve općini i župi Zmijavci, koji su nam donirali kip gospe Lurdske i svete Bernardice. Ista je općina i župa poklonila Karaševcima i reljefne slike za stajališta križnjeg puta na Kalvariji, a ovdje bih također želio istaknuti zalaganje čitave naše općine i posebno obitelji Moldovan koji su pripomogli da se uredi Križni put.

Piše s radošću u srcu, Marko Dobra Grčić.



vlč. Ivana Koha. I mještani su podržali radove i uređivanje mjesta kod svete

LA CARAȘOVA

ȘEDINȚA CONSILIUL LOCAL

Ședința ordinară a consilierilor comunei Carașova, din data de 27.03.2009, a captat interesul localnicilor prin ordinea de zi vastă și interesantă, ea durând nu mai puțin de patru ore.

Proiektul de hotărâre privind rezilierea contractului de concesiune înregistrat cu nr. 1153/19.04.2006 al cărui inițiator a fost consilierul PDL, Ion Crețu, a fost punctul cel mai discutat de către cei doisprezece consilieri prezenți. Inițiativa acestui consilier viza, nici mai mult nici mai puțin, depozitarea Uniunii Croaților de terenul situat la numărul 17 în intravilanul localității Carașova pe care Uniunea l-a obținut în baza contractului de concesiune încheiat cu Consiliul Local Carașova, din data mai sus amintită. Obiectul acestui contract era cedarea și preluarea în concesiune în vederea demolării construcției „Casa Notarială”, cu nr. conscripțional 17, teren care va fi întrebuințat apoi de concesionar pentru construirea Muzeului etniei croate, cu anexe necesare.

a fost construirea muzeului etniei croate, și nu demolarea construcției existente, care putea să intervină și ulterior construirii noului obiectiv.

În favoarea Uniunii Croaților au vorbit pe rând primarul comunei Carașova, juristul Uniunii, deputatul Mihai Radan, cei trei consilieri ai Uniunii Croaților, dar și consilierul PSD Baica Gheorghe, aceștia susținând importanța și beneficiile pe care le poate avea pentru comunitatea carașovenească o asemenea construcție. Nu a luat cuvântul niciun consilier PDL pentru a susține inițiativa lui Crețu, convinși parcă de argumentele reprezentanților Uniunii, dar și surprinși de teoria consilierului PDL conform căreia demolarea construcției existente putea să intervină și ulterior construirii noului obiectiv. Cu alte cuvinte, consilierul respectiv ar fi dorit ca Uniunea

tractului a fost votat prin vot secret de 7 dintre consilierii prezenți în sală, numai 5 fiind împotrivă.

Punctul trei al ordinii de zi a ședinței Consiliului Local, care viza proiectul de hotărâre privind rezilierea contractului de concesiune înregistrat cu nr. 1946/24.10.2005, al cărui inițiator a fost primarul Bogdan Petru, ne oferă informații suplimentare asupra modului de lucru al consilierilor. Expunând motivele pentru rezilierea acestui contract de concesiune, primarul comunei Carașova a invocat faptul că concesionarul nu a întreprins niciun demers pentru începerea construcției, chiar dacă au trecut mai mult de 3 ani de la data încheierii contractului. Mai mult decât atât, a susținut primarul în expunerea de motive, concesionarul a declarat că nu a știut că era obligat să construiască pe acel teren, considerând că îl poate folosi numai pentru pășunatul animalelor în labalcea și nici nu are intenția să construiască nimic în acel loc.

Singura măsură rezonabilă care se impunea în acest caz era rezilierea acestui contract, cu atât mai mult cu cât concesionarul nu a demarat niciun fel de lucrări până în prezent și nici nu are de gând să construiască în viitor pe terenul concesionat. Cu toate acestea, în intervenția sa, Nicolae Filca din labalcea, consilier PDL, s-a împotrivit rezilierii contractului, dar fără a aduce argumente în acest sens. S-a împotrivit prin vot secret și majoritatea consilierilor Primăriei Carașova, astfel că terenul cu pricina rămâne în continuare în posesia concesionarului.

Un nou mod de gândire își face loc printre anumiți consilieri ai comunei Carașova. Este vorba despre aprobarea sau respingerea rezilierii contractelor de concesiune, ele efectuându-se după bunul plac al aleșilor noștri locali, de preferință sub masca votului secret.

Redacția



Faptul că Uniunea Croaților din România a respectat prevederile contractului prin demolarea vechii clădiri și nivelarea terenului nu a putut tempera graba teribilă cu care consilierul PDL a vrut să-i determine și pe ceilalți colegi să voteze acest proiect de hotărâre. Acest consilier și-a justificat inițiativa în felul următor: „...în momentul de față, s-a constatat că a fost demolată construcția, Casa cu nr. 17, ...ori, obiectul concesiunii

Croaților să amplaseze muzeul pe clădirea existentă urmând ca de-abia ulterior să demoleze și clădirea care ar fi trebuit să susțină muzeul.

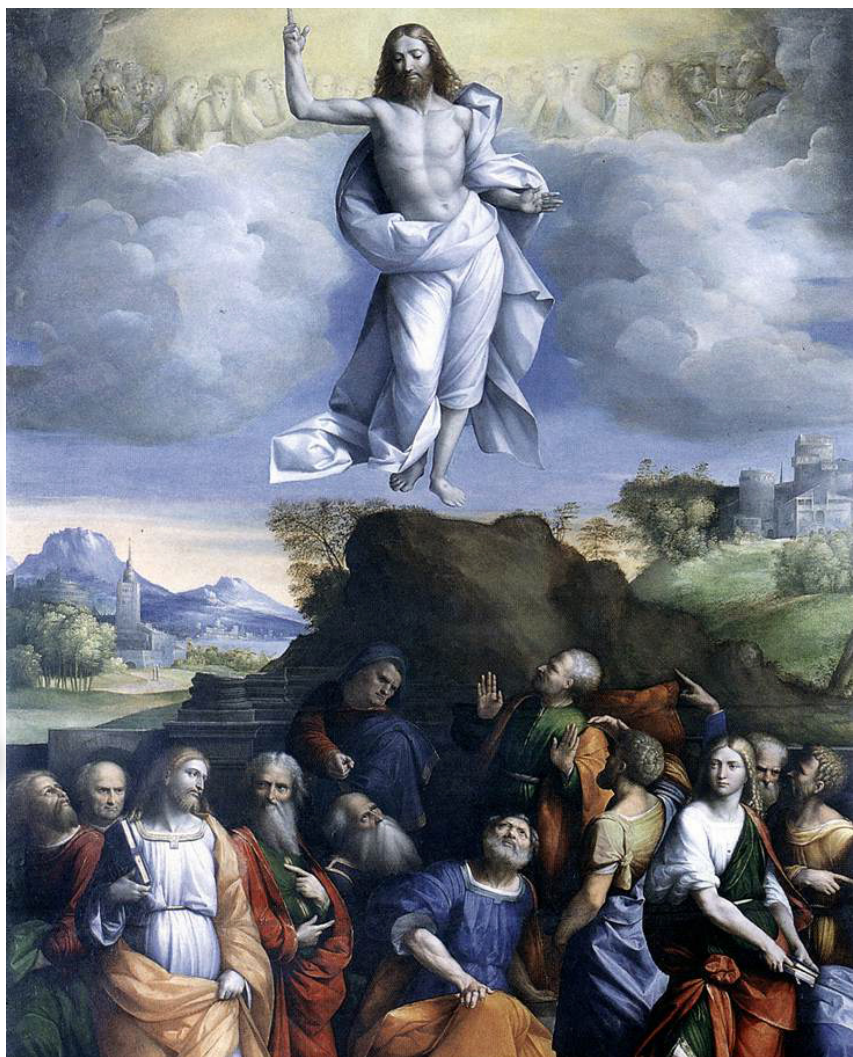
O asemenea inițiativă păguboasă pentru minoritatea croată nu a fost aprobată doar pentru faptul că necesita 2/3 din voturile consilierilor. Îngrijorător este faptul că, în ciuda tuturor argumentelor aduse pentru Uniunea Croaților, proiectul de hotărâre privind rezilierea con-

OD VAZMA DO RUSALIJA

Isusovo je uskrsnuće trećeg dana poslije njegove smrti označilo naglu i najveću promjenu događaja vezanih uz Isusov život, te njegovu muku i smrt.

Sve do časa uskrsnuća svi su događaji oko muke i smrti upućivali na to da je s Isusovim djelovanjem i životom sve završeno. Iako je on bio veliki čudotvorac, silan na djelima i riječima, osuda i smrt sve su Židove

osjećaj prevarenosti još su dosta vremena poslije uskrsnuća bili prisutni u ljudima koji su Isusu bili najbliži. Isusovim učenicima nije bilo lako izdržati od Velikog Četvrtka do Rusalijs. Kroz to je vrijeme njihova vjera intenzivno sazrijevala.



pa čak i njegove učenike uvjerili da je s njime sve gotovo. Neočekivana promjena dogodila se prvoga dana po suboti, rano jutro. Vojnici, stražari, su puni straha pobjegli sa stražarskog mjesta i javili kako se kamen otkotrljao s groba te sve što se dogodilo. Židovima nije preostalo drugo nego da uz pomoć velike svote novca – toga dobro prokušanog sredstva svake korupcije svih vremena – nagovore vojnike da lažu kako su na straži zaspali, pa su Isusovi učenici došli i ukrali njegovu tijelo.

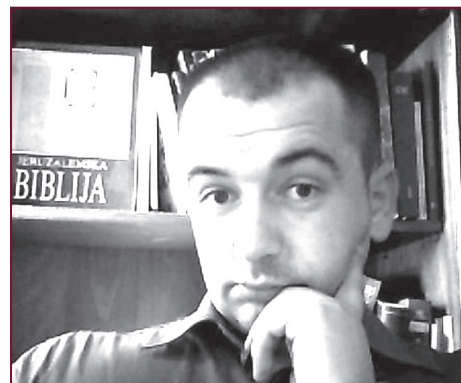
Nevjerica, strah, sumnja i

Uskrsli Isus na otajstveni način sve do konca svijeta obnavlja svoju muku, umiranje i uskrsnuće. U svakom vremenskom razdoblju mogu se uočiti u povijesti Crkve, u kojoj je Isus živ i djeluje, sve faze Isusova Vazmenog otajstva i muke. Ipak, nekada je vidljivije jedno, a nekada drugo obličje toga Otajstva. Naše vrijeme karakterizira pad vrijednosti i duhovna praznina. Mnogi se vladaju kao da je Bog mrtav. Osobe koje su izgubile vrednote pokazuju nasilnost i nagon za rušenjem. Oni koji ni u što ne vjeruju sposobni su

uništiti sve. Mnogi se već pitaju kuda kreće naša civilizacija. Osjećaj rezigniranosti i bespomoćnosti prisutan je katkad i među vjernicima, a može dostići i osobe duhovnog poziva. Suočeni s takvim prilikama mi, ipak, puni pouzdanja, sa svetim Pavlom i ovog Uskrsa snažno navješćujemo: «Krist je uskrsnuo od mrtvih, prvina usnulih!» (1 Kor 15,20). Njegovo uskrsnuće nije događaj prošlosti. Krist je živ sa svojom Crkvom do konca svijeta i njegovo se uskrsnuće posadašnjuje u svakom vremenu. U dvije tisuće godina povijesti Crkve Isus je već mnogo puta pokazao da Bog djeluje u svojoj Crkvi onom istom snagom kojom je učinio da Krist ustane od mrtvih. Bog to čini ponajviše onda kada događaji i povijesne zgode govore suprotno. Ima povijesnih prilika u kojima je potrebno izdržati i opstati. «Tko ustraje do kraja, taj će se spasiti» (Mt 10,22). Molim uskrslog Gospodina da u svakome od nas učvrsti sigurnost da je Bog jači od svih kušnji i da nam da snage izdržati u protivnostima.

Ovogodišnji blagdan Vazma neka sve nas, i pastire i vjernike, obdari tom snagom i sigurnošću da je Uskrsli Krist s nama u svim prilikama i neprilikama ovoga svijeta. «Ovo je pobjeda što pobijedi svijet: vjera naša» (1 Iv 5,4). Krist je živ! Krist je s nama i prati nas u svakodnevnom nastojanjima za dobro. Bio vam svima, braćo i sestre, blagoslovljen Uskrs i put od Vazma do Rusalijs!

vič. Davor Lucacela



RELIGIJA

PREDREALIZAM

Za vrijeme ilirskog pokreta, hrvatska mlada inteligencija, i ne samo, bori se svim svojim snagama protiv sve jačeg nametanja mađarskog jezika i opstojanja hrvatskog jezika.

Godine 1848. nakon što je građanska revolucija u Mađarskoj poražena, utjecaj Austrije raste na cijelom području koje je ona u to vrijeme obuhvaćala a učvršćuju se i novi politički odnosi na tim prostorima. Tada se može zabilježiti i kraj hrvatskog nacionalnog i kulturnog preporoda, dok hrvatskom narodu prijeti nova i veća opasnost: germanizacija. 1850. godine, u Hrvatskoj je uveden Bachov apsolutizam. To je razdoblje između 1850. i 1859. godine nazvano po imenu austrijskog ministra Alexandra Bacha za režim u tadašnjoj

Austro-Ugarskoj poznat po centralizaciji i germanizaciji. U Hrvatskoj je ukinut Sabor, samouprava županija, a uveden je njemački kao službeni jezik.

U ovakvim neprilikama javlja se i pitanje hrvatske opstojnosti. U vrijeme žestoke mađarizacije vođe ilirizma priklanjaju se Austriji. Nekad gorljivi protivnici Mađara (Ljudevit Vukotinović i Bogović) postaju istaknuti mađaroni, misleći da je to prikladan način borbe protiv germanizacije.

Godine 1860. objavljena je **Listopadska diploma** koja vraća u Hrvatsku parlamentarni život i nacionalno-političku aktivnost. Mjesec dana nakon proglašenja **Diplome** (24. studenog 1860.) hrvatska mladež je "isfućkala" njemačko kazalište i izbacila njemački jezik s hrvatske pozornice. Na banskoj konferenciji (26. studenog 1860.) iznesen je politički program: ujedinjenje svih hrvatskih zemalja, uvođenje hrvatskog jezika u javne poslove, ostvarivanje hrvatskog dvorskog ureda u Beču, imenovanje dvorskog kancelara koji će kralju predložiti sedam velikih župana za Hrvatsku. U Hrvatskoj djeluju političke stranke. Nekadašnji ilirci osnivaju Narodnu

stranku (Josip Juraj Strossmayer, Ivan Mažuranić, Ivan Kukuljević Sakcinski i dr.). Manjinsku stranku čine unionisti (nekadašnji mađaroni). Na političkoj pozornici pojavljuje se Stranka prava. Ona traži teritorijalnu cjelovitost i potpuni suverenitet hrvatske države. Poziva se na hrvatsko državno pravo. Uz Stranku prava prisao je i velik dio hrvatske mladeži. Njezin vođa bio je Ante Starčević koji zastupa radikalno hrvatstvo, suprotavlja se ilirstvu, jugoslavenstvu i srpstvu. Hrvatski sabor 1861. je donio nekoliko važnih zakona: o upravnom uređenju, o nastavnom programu za osnovnu i

časopisa. Tek 1852. Mirko Bogović pokreće časopis **Neven**, koji je u pedesetim godinama jedini književni časopis. Pedesetih godina nastaje smjena književnih naraštaja. Ilirci se povlače iz književnog života, neki od njih su umrli, a neki se uključuju u politički život (Ivan Mažuranić). Novi književni naraštaj objavljuje u **Nevenu**.

Mirko Bogović ističe se među predstavnicima toga naraštaja kao pripovjedač, pjesnik i dramatičar. U dramama **Frankopan**, **Stjepan**, **posljednji kralj bosanski** i **Matija Gubec**, **kralj seljački**, obrađuje motive iz hrvatske povijesti.

Novo ime je Janko Jurković, pripovjedač, pjesnik, feljtonist i dramatičar. Osobito je značajan njegov novelistički rad. Građu za svoje novele **Pavao Čuturić** i dr. uzimao je iz svakidašnjeg života. Jurković je bio pristaša realizma u književnosti. Likove svojih djela stvarao je prema živim modelima.

Ante Starčević započeo je kao pjesnik u **Danici**, kasnije je pisao feljtone, putopise, kritike i drame. Najizrazitiji je kao feljtonist - **Pismo magjarolacah**.

Za razvoj dramske književnosti i hrvatskog kazališta zaslužni su Dimitrija Demeter, Josip Josip Freudenreich, kazališni pisac, glumac i redatelj.

Godine 1868. **August Šenoa** postaje dramaturgom Hrvatskog narodnog kazališta i u repertoar uvrštava slavensku i francusku dramu te zastupa realistički pravac. Za njegova je ravnanja u Kazalištu ustanovljena i stalna opera pod vodstvom Ivana Zajca. Šezdesetih godina je Šenoa ušao u književnost, te je on središnja osoba po čijem se imenu to razdoblje naziva **Šenoim dobom**.

Daniel Lucacela



August Šenoa

srednju školu, o narodnome muzeju, o akademiji znanosti i umjetnosti, kazalištu itd. Posebna pozornost pridana je hrvatskome jeziku, tj. njegovu imeni u uporabi. Ivan Kukuljević je prvi održao govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskom saboru. Sve do tada se govorilo latinskim jezikom.

Kad je 1849. g. prestala izlaziti **Danica**, isto tako i **Zora dalmatinska**, Hrvatska je ostala bez književnih

UNELTELE PESCARULUI SPORTIV

Pescarul începător are nevoie, inițial, doar de un echipament simplu și ieftin pe care și-l va completa și îmbogăți treptat.

Care sunt uneltele de bază ale pescarului sportiv? Voi încerca să vi le descriu în mare măsură pe fiecare în parte, dar vă voi prezenta și alte unelte la fel de importante, însă nu atât de utile precum primele.

Dacă are puțină îndemânare, pescarul își poate confecționa și singur unele dintre uneltele necesare pescuitului, totuși mai economic și mai folositor ar fi să ni le procurăm din comerț. La început mă voi ocupa de „arma” pescarului și anume undița, aceasta fiind alcătuită din cârlig, sfoară, strună și varga. Desigur, pescarul nu are voie să uite și de celelalte accesorii pe care este bine să le aibă cu el. Cârligul este partea cea mai importantă a undiței și una dintre cele mai vechi invenții din istoria omenirii. Fără cârlig nu există undiță, iar acesta trebuie să fie perfect. În schimb, se poate pescui chiar dacă unele părți și accesorii ale undiței lipsesc sau nu sunt de o calitate superioară. Cârligele sunt fabricate dintr-un oțel special, bine călit, încât să nu se dezdoie sub puterea peștelui care se zbate și în același timp să fie destul de flexibil, ca să nu pleznească din cauza smuciturilor peștelui prins. Un cârlig prea călit se frânge, unul foarte puțin călit se întinde, iar prada scapă.

Varga are menirea de-a prelungi mâna pescarului încât să poată trimite nadele cât mai departe, apoi, punând în joc elasticitatea și forța, să înțepe, să obosească și să aducă peștele la mal. Lungimea vergii variază în funcție de tipul de pescuit. Cele mai scurte sunt întrebuintate la pescuitul cu năluca și au o lungime de 1,50m-2,40m, iar cele lungi sunt utilizate la pescuitul staționar, adică dacă zăbovim mai mult în același loc.

Mulineta denumeste un mecanism care se adaptează vergilor de pescuit și pe al căror tambur se înfășoară sfoara, putând lungi sau scurta aruncările, după cerințele apărute într-un moment sau altul al pescuitului. La toate metodele de pescuit este nevoie de o mulinetă atașată de vargă. Aceasta este de neînlocuit și pentru ajutorul neprețuit pe care-l dă pescarului în lupta cu peștele- „partea cea mai pasionantă și plină de peripeții a mestegugului pescăresc”. Datorită marilor avantaje pe care le oferă folo-

sirea mulinetei, sfătuiesc orice pescar începător să se străduiască să procure una, cât de simplă și ieftină, încă de la început.

La pescuitul staționar, când momeala cu care amăgim peștele trebuie să rămână la o anumită distanță de fundul apei, cel mai adecvat accesoriu este pluta. Fixată pe sfoară, ea ține cârligul cu nada la adâncimea voită, iar printre sările și scufundarea ei, va înștiința pescarul despre cele ce se întâmplă acolo jos, unde ochiul acestuia nu poate să pătrundă, indicând clipa când trebuie să înțepe.



Plumbul este foarte util și nelipsit în pescuitul peștelui aproape de albie. Pentru ca momeala să se scufunde, sfoara sau struna, uneori chiar și nada, trebuie să fie îngreunate. Minciogul este o unealtă necesară pescarului sportiv, fiindcă numai peștii mici îi putem scoate la mal prin puterea undiței. Dacă peștele este prea mare și încercăm să-l aruncăm din undiță pe mal, riscăm să-l pierdem și pe deasupra să ne rupem și uneltele. Pescarii care doresc să prindă pești, care cântăresc mai mult de o jumătate de kilogram, cu greu se pot lipsi de minciog.

Juvelnicul sau sacul de păstrat peștele viu este ultima unealtă ce completează trusa pescarului sportiv.

Pe lângă uneltele adecvate metodei de pescuit practicate, pescarul sportiv mai are nevoie și de o îmbrăcăminte potrivită felului de pescuit. Oricare ar fi natura pescuitului, îmbrăcăminte pescarului tre-

buie să fie igienică și practică. Igienică, să-i apere corpul de umezeală și vânt, să fie ușoară la purtat, nestânjenindu-i mer-sul și mișcările, rezistentă și de o culoare apropiată de cea a mediului în care se mișcă. Încălțăminte constituie partea cea mai importantă din echipamentul pescarului. Bocancii vor fi dintr-un material impermeabil, iar o talpă groasă și dublă va obosi mai puțin talpa piciorului atunci când calcăm peste pietrele drumului ce-l avem de străbătut.

Pentru cei ce nu suportă apa rece, singura nădejde rămân cizmele din cauciuc.

Dacă apa în care pescuim nu este în apropiere, sau dacă ne deplasăm pentru mai multe zile, atunci ne va trebui o raniță „rucsac”, în care să ducem toate accesoriile de pescuit necesare. Briceagul, atât de necesar pescarului în orice moment, nu va lipsi din buzunarul niciunui undițar.

Având cele descrise mai sus, vă puteți considera un pescar sportiv, și bineînțeles în cazul în care solicitați AJVPS „Asociația județeană a vânătorilor și pescarilor sportivi” să vă elibereze un permis de pescuit, care, la ora actuală, la noi în țară încă nu necesită un examen de susținut. VĂ DORESC FIR ÎNTINS!!!

Petru Miloș

KAPELA NA KALVARIJI U KARAŠEVU

Selo Karaševo - ili kako ga s pravom nazivaju naši komšije salašanje - lepo Karaševo.

Tu osobitost mu daje položaj u kojemu leži, - okolina, bregovi, kljancevi, krš (Potkrše), Čopljaja, Goruniče, Pinet, reka Karaš sa svojom bistrom planinskom vodom, naši studenci, naši domovi i mnogo što bi se moglo reći o lepoti našega sela. Osobitu lepotu mu daje brežuljak koji nam stoji pred okom i razveseli kad se vraćamo od salaša ili umorni od rađe na poljima. Taj brežuljak je Kalvarija, a na njoj kao kruna stoji kapela s kipom raspeća Isusa Krista. Ako na svetu ima znamenita mjesta što označavaju lepotu prirode, reke, planine, crkve, katedrale, palate, muzeji, kulturna ostvarenja, s kojima se narodi diče, mi Karaševci se dičimo s našim lepim selom, te osobito s Kalvarijom i Kapelom.

Na Jeruzalimskoj Golgothi prije otprilike dve hiljade godine izvršena je presuda, Krist je osuđen na smrt i pogubljen. U stvari, to je bio čovječji sud, kako su ga proroci predviđeli i politički sud kakvih, na žalost, i sad ima. “Ako ga ne osudiš nisi prijatelj Cesara!” Pitamo se: zašto je svemogući otac žrtvovao svog voljenog sina, a sin dragovoljno prihvatio tu žrtvu na križu? Odgovor je jasan: zbog ljubavi prema ljudima i oprostanja grijeha čovječega, to je pobjeda života nad smrću, pobjeda vječnog života! Jer, nakon smrti na križu sljedio je uskrš, temelj naše kršćanske vjere, veliki blagdan, blagdan radosti, nade i zahvalnosti Spasitelju.

Podignuće kapele u obliku



Čudotvorna priroda stvorila je to uzdignuće, taj brežuljak što su ga stanovnici sela nazvali Kalvarija, aludirajući na Kalvariju u Jeruzalimu. U stvari, pitamo se što znači ta reč? Kalvarija, na latinskom “Calvarium”, na hebrejskom Golgotha, znači mjesto strašne tjelesne i duševne muke i smrt Isusa Krista. Na tom mjestu je čovječji sin napojen čemerom i sirčetom, razapet na križu, proboden u rebra od rimskog centuriona i molio za oproštaj svojih krvnika: “Bože oprosti im, jer ne znaju što čine!”

rodande s kupolom na vrhu brežuljka nalik na jednu krunisanu glavu – potpuno odgovara uzdignuću terena. Bila je to mudra ideja svećenika Martina Halkozia i naših predaka, a mi Karaševci dužni smo im zahvaliti. Također, nama, našim duhovnicima, te laičik i pučkim vlastima pripada dužnost da vodimo brigu o tom nasljeđenom blagu. Okolo kapele posađeni su moljci četinjari kao neka vrsta štita i obrane od vjetrova i nevremena.

Naš karaševski pokojni

svećenik Todor Katić zasadio je celi brežuljak sa šumom moljca koja je nekako razveselila i ojačala brijeg od urušivanja. To je još jedno plemenito dijelo karaševskog pokojnog župnika koje treba slijediti njegovanjem i sađenjem novih četinjara ukoliko želimo da brežuljak ostane uvijek zelen i veseo, pa čak i zimi kad ga pokrije snijeg.

U petak, za vrijeme Cvetne nedelje, imao sam radosno iznenađenje prisustvovati molenju križnjeg puta po uzoru na “Via dolorosa” u Jeruzalimu. Reljefni prizori mučeničkog puta Isusa Krista, uklesani u mramorna stajališta, dar su općine Zmijavci iz Hrvatske i sela Karaševa. Na kraju veliko im hvala!

Rođen sam u podnožju

Kalvarije i više godina sam ministrirao u crkvi i kapeli. Pogled mi je svaki dan bio okrenut prema Kalvariji, a u djetinstvu sam se radovao snijegu i sanjkao po brežuljku s ostalom djecom. Danas hoću prepričati sugestivne stihove znamenitog pjesnika rimskoga doba – Publiusa Vergilijusa Maroa, rođenog u blizini Mantove: **Karaševo** me genuit pasqua rura duces! (**U Karaševu** sam rođen, tamo sam proveo mladost!).

Dr. Martin Slovenski,
kum Hrvatske Grančice

POBJEDA CROATIJE IZ KLOKOTIČA

Dugoočekivani derbi trećega kola između karaševskih momčadi iz rumunjske E lige završio je pobjedom Kroatije iz Klokotiča koja je nadmašila suparnike iz Karaševa s rezultatom 4-2 (1-1).

Tradicionalno nogometno suparništvo između Klokotiča i Karaševa i lije-po posljedno vrijeme privuklo je 05.04.2009. godine velik broj gledatelja koji su stalno bodrili i podržavali svoje favorite tijekom cijele utakmice.

Brojčano superiorni i puno glasnjiji od domaćih navijača, a objektivno iznervirani načinom suđenja neiskusnog suca Rafaela Lupua, koji je u mnogim trenucima izgubio utakmicu iz ruku, navijači iz Karaševa su za vrijeme susreta okrenuli svoj neprimjereni gnjev na dijeljitelja pravde, proliferirajući na njegov račun uvrede i psovke kakve se rijetko mogu čuti čak i na nogometnim stadionima. I sami igrači Prolaza su bili frustrirani suđenjem smatrajući da su greške glavnog suca preokrenule cijeli susret. Strasti su kulminirale na kraju utakmice kada je sudac izbjegao bijes karaševskih navijača samo uz pomoć lupačke lokalne policije.

Utakmica u kojoj je glavnu ulogu imao sudac nije se ni mogla odigrati na nekom visokom nivou. Umjesto kom-

binatorike, igrači obje momčadi su se najviše oslanjali na ispućavanje lopte naprijed. Prolaz je bolje otvorio susret i brzo poveo s 1-0, ali onda je sudac Lupu odlučio preuzeti utakmicu u svoje ruke. S velikim je zakašnjenjem poništio Prolazov zgoditak za vod-

goste, a nakon toga još je i isključio ponajboljeg igrača Prolaza, Mikolu Mateju, zbog prekršaja na polovici terena, dodijelivši mu direktno crveni karton, mada igrač Prolaza nije do tada imao nikakvu opomenu. Igrači i navijači Prolaza drže da su upravo



stvo 2-0 sviravši nedozvoljenu poziciju Prolazovog napadača, zatim je dodijelio domaćinima nepostojeći jedanajsterac pri rezultatu 1-0 za

ove velike sudačke greške, počinjene u najvažnijim trenucima utakmice, donijele igračima Croatije konačnu pobjedu 4-2, te smatraju da su suci krivi upravo onoliko koliko ih oni krive. U zadnjim trenucima igre iskazao se vratar domaćina Marcel Filca obranivši udarac s bijele točke kojega je preslabo izveo Dănuț Ifca.

Milan Vatav, napadač Croatije Klokotič, jedini je blistao na utakmici u kojoj su podbacili glavni igrači obje momčadi. Bio je najzaslužniji za pobjedu Croatije. Brz i nepredvidljiv, s odličnom kontrolom lopte i veoma dobrim driblingom, svakim je potezom sijao pomutnju među obrambenim nogometašima Prolaza.

Prolaz - Minerul 8 - 2

Nakon slabe igre i poraza u Klokotiču protiv Croatije, nogometaši Prolaza su se ponovno okrenuli pobjedama. U utakmici s Minerulom iz Ocna de Fier Karaševci su uvjerali

nastavak na 7 str.

nastavak sa 6 str.



navijače da nisu zaboravili igrati i da je kiks u Klokotiču bio samo posljedica lošeg dana i nepravednog vođenja igre od strane sudca. Minerul nije imao nikakvih izgleda protiv razigranog domaćina.

Ova visoka pobjeda sama po sebi govori o odnosu snaga na terenu i superiornosti naših igrača u svim segmentima igre. Prolaz trenutno zauzima drugo mjesto na ljestvici i ima velike izgleda plasirati se u D-ligu.

Prolaz - Văliug 2 - 2

Loša igra Prolaza na domaćem terenu protiv AS Văliuga zabrinula je ljubitelje nogometa iz Karaševa. Premda Karaševci još uvijek čvrsto drže drugo mjesto na ljestvici i imaju realne šanse za plasman u IV ligu, Arsenal iz Rešice im se približio na samo dva boda, a opasno prijeti i Croatia Clocotič, zahvaljujući dobrim igrama u posljednim utakmicama.

Utakmica protiv Văliuga, inače posljed-noplasirane momčadi iz naše lige, pokazala je sve slabosti nogometaša iz Karaševa. Nitko više ne pokušava kombinirati, sredina nikako ne funkcionira, a nesigurni braniči stalno ispućavaju loptu naprijed prema izoliranom napadaču Draganu Florisu, koji se jako teško snalazi i više vremena provodi u ofsajdu nego u igri.

Razlog hazardnoj igri Prolaza leži i u tome što ponajbolji igrači izb-

jegavaju držati loptu u svojim nogama ili ulaziti u bilo kakve kombinacije po deniveliranom terenu jer postoji veliki rizik da izgube loptu i privlače na sebe zvižduke publike. Oni su opazili da bolje prolaze u očima navijača ako odmah potegnu loptu prema naprijed. Takav je stil igre počeo karakterizirati našu momčad u proteklm utakmicama i to je ono što zabrinjava poznavatelje nogometa više od izjednačenog rezultata protiv Văliuga.

Izgleda da su i suci konstatali kako u inferiornim ligama nije adekvatno zamijeriti se domaćoj momčadi jer se štošta može dogoditi, već je ležernije suditi samo u korist domaćina i tako izbjegniti dodatne komplikacije. O gostima nikoga nije briga. Način na koji je sudio S. Sandu ovu utakmicu u korist Prolaza

u najmanju je ruku skandalozan i u mnogim je trenucima izazivao smjeh domaćih navijača. Bezrezervno nakon domaćoj momčadi, glavni je sudac, na primjer, pokazao tri minute produžetka, a utakmicu je produžio čak osam, jer su igrači Prolaza bili u napadu i ganjali pobjedu. Ostavio je dojam kako više želi pobjedu Prolaza nego sami domaći igrači.

Dobre igre i pobjede Prolaza

Nakon bljednog izdanja na domaćem terenu protiv Văliuga, nogometaši Prolaza su bitno popravili svoju igru i nanizali tri pobjede u zadnjim trima utakmicama. Najprije su u gostima pobedili s 2-1 Tirola, zatim su na domaćem terenu bili bolji od Vointe Șoșdea, pobjeđivši s visokih 6-1 (3-1), a u srijedu, 06.05.2009. godine, nadmašili su u gostima Intera iz Greonja s 3-0 (1-0).

Protiv momčadi iz Șoșdeae Karaševci su povelili autogolom obrambenog igrača gostiju, a onda su se u strijelce upisali Floris Drăgan i Ivan Hăceanu u prvom poluvremenu, dok je u drugom poluvremenu mrežu gostiju čak tri puta zatresao Dănuț Ifca za konačnu pobjedu. U Greonju strijelci su bili M. Mateia, I. Hăceanu i M.Gera.

Zahvaljujući dobrim igrama Karaševci sada čvrsto drže drugo mjesto na ljestvici i imaju velike izgleda doći prvolasiranu Negrea iz Ričice.

Uredništvo

